

Inhoudelijk werkingsverslag 2012
Erfgoedconvenant Projectvereniging Viersprong Land Van Rode

**Gemeenten Melle, Merelbeke, Oosterzele en
Sint-Lievens-Houtem**

Inhoud

Inleiding

1. De werking van de cultureel-erfgoedcel	5
1.1 De uitbouw van de erfgoedcel	5
1.2 Omgevingsanalyse en beleidsontwikkeling	5
2. Project- en publiekswerking	6
2.1 N.a.v. nationale erfgoedevenementen	6
2.1.1 Erfgoeddag 2012-voorbereiding Erfgoeddag 2013	6
2.1.2 Nacht van de geschiedenis	6
2.2 Naar aanleiding van projecten die de erfgoedcel zelf initieert/mee coördineert	7
2.2.1 Tracé Travak. Arbeidsmobiliteit in het Land Van Rode (1870-1970)	7
2.2.2 Erfgoedbank Land Van Rode	9
2.2.3 Reuzen in het Land Van Rode	11
2.2.4 Groeten vanop Houtem jaarmarkt	11
2.3 N.a.v. projecten die de erfgoedcel ondersteunt	12
2.3.1 De Markt van mij	12
2.4 N.a.v. projecten waarbij de erfgoedcel als partner optreedt	12
2.4.1 Beschrijving kaart van het land van Aalst	13
2.4.2 Studiedag Kerkgebouw met een toekomst?!	14
2.4.3 Lucie Gelber project: digitalisering volksliedjes	14
3. Ondersteuningsbeleid	15
3.1 Subsidierglement	15
3.2 Uitleendienst	15
4. Erfgoedzorg	16

4.1 Erfgoeddepot Merelbeke	17
4.2 Voorbereidend gesprek verhuis gemeentemuseum Melle.....	17
5. De erfgoedcel als knooppunt voor kennis- en expertise-uitwisseling, samenwerking en netwerking	17
5.1 Ontmoetingsdag voor erfgoedvrijwilligers	17
5.2 Uitbouw van de erfgoedgemeenschappen	17
5.3 Reflectiegroep	18
5.4 Vorming	18
5.5 Deelname aan bovenlokale en regionale overlegstructuren	19
5.5.1 Op regionaal niveau.....	19
5.5.2 Op Vlaams niveau	19
5.6 Helpdeskfunctie	21
5.7 Vorming van de erfgoedcoördinatoren	21
6. Communicatie en promotie van de erfgoedcel en haar werking	22
6.1 Website, nieuwsbrief, sociale media.....	22
6.2 Adresbestand	22
6.3 De krant van 't Rhodeland.....	22
6.4 Markten en beurzen	23
7. Jaarverslag 2011 –Actieplan 2013	24
8. Administratieve taken	24
9. Stagebegeleiding	24
10. Erfgoedcel Viersprong in de pers	25

Inleiding

2012 was een boeiend en uitdagend jaar voor de cultureel-erfgoedcel Viersprong Land Van Rode. In 2011 lag de focus vooral op het leren kennen van het erfgoedveld en op het begin van allerlei interessante kruisbestuivingen. Die investering bleek de moeite waard en wierp haar vruchten af in 2012: meer en meer geïnteresseerden vinden de weg naar de erfgoedcel. Ook de vraag naar expertise en andere vormen van ondersteuning ligt hoger dan in 2011.

Een aantal initiatieven die startten in 2011 werden verder gezet in 2012 maar daarnaast startte de erfgoedcel ook een aantal nieuwe projecten en initiatieven op.

Dit werkingsverslag gaat na welke specifieke acties in 2012 werden ondernomen om het diverse lokaal cultureel erfgoed van het Land Van Rode op de kaart te zetten, samen met alle enthousiaste erfgoedvrijwilligers –en organisaties en andere partners.

Het actieplan en het jaarverslag werden opgebouwd volgens de strategische en operationele doelstellingen van het beleidsplan 2010-2014 zoals vastgelegd in de beheersovereenkomst 2010-2014.

Dit jaarverslag 2012 werd voorgelegd aan de reflectiegroep en werd op 25 maart 2012 goedgekeurd door de Raad van Bestuur van de projectvereniging Viersprong Land Van Rode.

1. Werking van de erfgoedcel

1.1 De uitbouw van de erfgoedcel

In 2012 gebeurden enkele wijzigingen in het personeelsbestand. De erfgoedcel kende vanaf februari een uitbreiding met projectcoördinator Lien Ceûppens (niveau A) die werd aangeworven in het kader van het project Tracé Travak.

Roos Coppens (niveau A) verving vanaf augustus Elisa De Puysseleyn (in loopbaanonderbreking tot mei 2013). Ans Van de Cotte werd algemeen coördinator van de erfgoedcel.

De erfgoedcel wordt aangestuurd door de Raad van Bestuur die bestaat uit de schepenen van cultuur van de betrokken gemeenten (Melle, Merelbeke, Oosterzele en Sint-Lievens-Houtem) en telkens een lid van de gemeenteraad van de vier gemeenten, aangevuld met de erfgoedcoördinatoren. De schepenen van cultuur hebben een beslissende stem, de oppositieleden beschikken over een raadgevende stem. De Raad van Bestuur komt tweemaandelijks samen waar zij beslissen over verschillende dossiers (actieplan, begroting, invulling thematische erfgoedlijnen, beslissingen i.v.m. personeelszaken, toekenning van subsidies voor lokale erfgoedprojecten ...)

De reflectiegroep ondersteunt de erfgoedcel inhoudelijk en komt tweemaandelijks samen. Hij is samengesteld uit de cultuurbeleidscoördinatoren, de erfgoedcoördinatoren en diverse (lokale en bovenlokale) erfgoedexperten en -vrijwilligers. De leden van de reflectiegroep hebben een adviserende stem.

Reflectiegroep en Raad van Bestuur wisselen elkaar maandelijks af (d.w.z. in de maand dat er Raad van Bestuur is, is er geen reflectiegroep en omgekeerd).

1.2. Omgevingsanalyse en beleidsontwikkeling

In 2011 startte de erfgoedcel met 'De ronde van het Land Van Rode' waarbij kennis gemaakt werd met de lokale erfgoedactoren en hun cultureel erfgoed of het cultureel erfgoed dat ze beheren. In deze ronde stelde de erfgoedcel zichzelf en haar werking voor en lichtte ze de belangrijkste doelstellingen van het beleidsplan toe. Daarenboven peilde ze naar de noden en behoeften van de lokale erfgoedactoren, de verwachtingen t.o.v. de erfgoedcel en de mogelijkheid tot samenwerking. Dit traject werd in 2012 verdergezet.

Dankzij de erfgoedbank kreeg de erfgoedcel daarnaast beter zicht op privécollecties en/of-verzamelaars.

Op 20/03 en op 17/04 lichtte de erfgoedcel de werking en het actieplan 2012 toe op het schepencollege van Melle en op de gemeenteraad van Merelbeke.

2.1. N.a.v. nationale erfgoedevenementen

2.1.1 Erfgoeddag 2012 – voorbereiding Erfgoeddag 2013

Erfgoeddag 2012

Op zondag 22 april 2012 vond de twaalfde editie van Erfgoeddag plaats. De erfgoedcel trad opnieuw op als centrale coördinator van de lokale initiatieven. Ze zette ook zelf een ludieke actie op touw aansluitend bij het thema helden: op centrale verdeelplaatsen in de vier gemeenten werden postkaarten verspreid waar mensen konden doorgeven wie hun persoonlijke held was. Na afloop werd uit de postkaarten een winnaar geloot die in de bloemetjes werd gezet. De helden van het Land Van Rode werden gevierd in de speciale heldeneditie van de Erfgoedkrant.

Aan de vooravond van Erfgoeddag, op 21 april, organiseerde de erfgoedcel in samenwerking met de heemkring Moortsele en CIRQ vzw 'de Grote Heldenquiz'. Er waren 40 deelnemers.

In het Land Van Rode werden op Erfgoeddag 6 activiteiten georganiseerd in 4 gemeenten. 887 bezoekers namen deel.

De erfgoedcel had een ondersteunende rol bij de inschrijvingen. Ze verzorgde de lokale, publieksgerichte communicatie m.b.t. Erfgoeddag: via het samenstellen van een regionale programmabrochure en de verspreiding ervan (speciale editie Erfgoedkrant), het uitsturen van een extra nieuwsbrief, het verspreiden van diverse persberichten, het aankondigen van het programma via de website en de aankondiging in de lokale infobladen.

Vorbereiding editie Stop de tijd 2013

Ter voorbereiding van editie 2013 richtte de erfgoedcel een overleg in met de cultuurbeleidscoördinatoren en betrokken erfgoedvrijwilligers waarbij de taken verdeeld werden en gebrainstormd werd over passende activiteiten binnen het thema *Stop de tijd*.

In het najaar van 2012 werd een inspiratietraject georganiseerd: op 15 oktober werd een inspirerende lezing gehouden door Walter Verdin over het kunstwerk *sliding time* geënt op de *kruisafneming* van Rogier van der Weyden. Het thema van de Erfgoeddag 2013 is *Stop de tijd*. Hiermee wordt aandacht gevraagd voor het veelal onzichtbare werk dat verricht wordt om ons cultureel erfgoed tijdloos te houden. *De Kruisafneming* van Van der Weyden heeft de tand des tijds doorstaan en vraagt nog steeds veel zorg en expertise op het vlak van behoud en beheer. *Sliding time* van Walter Verdin toont aan dat een meesterwerk een tweede leven kan leiden. Zijn video-installatie maakt *De Kruisafneming* in zekere zin onsterfelijk.

Na de lezing organiseerde de erfgoedcel op 14 november een inspiratiesessie in samenwerking met het project Tracé Travak. Iedereen die een activiteit wilde organiseren op Erfgoeddag 2013 kon deelnemen aan een brainstorm over het thema tijd om samen tot een aantal originele activiteiten en samenwerkingsverbanden te komen.

2.1.2. Nacht van de Geschiedenis

De erfgoedcel lanceerde een oproep naar de lokale afdelingen van het Davidsfonds om activiteiten te organiseren in het kader van de Nacht van de Geschiedenis en die bekend te maken aan de erfgoedcel. In nieuwsbrief nr.9 besteedde de erfgoedcel aandacht aan de Nacht van de Geschiedenis en bundelde ze de activiteiten die hiermee verband hielden.

2.2 Naar aanleiding van projecten die de erfgoedcel zelf initieert/mee coördineert

2.2.1. Tracé Travak. Arbeidsmobiliteit in het Land van Rode (1870-1970)

Op 1 februari 2012 ging bij erfgoedcel Viersprong het cultureel-erfgoedproject Tracé Travak van start. Het project heeft als doel de geschiedenis van de arbeidsmobiliteit in het Land van Rode en haar invloed op het dagelijks leven tussen 1870 en 1970 te schetsen. De grote maatschappelijke veranderingen en de transportrevolutie in het bijzonder hebben gedurende een eeuw een grote invloed hadden op het dagelijks leven in de Vierpronggemeentes. Daarbij is ook de relatie en spanningsveld tussen stad en platteland van groot belang. Er zijn tevens talrijke parallellen te trekken met de huidige samenleving waaronder de hedendaagse migraties, pendelarbeid, mobiliteit en haar soms moeilijke relatie met andere actoren. Het thema fungeert als bindmiddel tussen de gemeenten van het Land van Rode.

Tracé Travak schrijft zich in als proeftuin gemene geschiedenis van FARO. Met het project 'Gemene Geschiedenis' wil het Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed FARO het cultureel erfgoedveld (erfgoedcellen en erfgoedwerkers) stimuleren om de geschiedenis van het alledaagse leven aan de hand van (onconventioneel) bronnenmateriaal in kaart te brengen en te ontsluiten voor het publiek. Een voorwaarde daarbij is dat het gaat om een periode in de geschiedenis waarvan geen levende getuigen meer voorhanden zijn. Elk project dat inschrijft op het traject van de gemene geschiedenis is een proeftuin of living lab waarbij men onderzoek voert naar het leven van alledag in een bepaalde regio. De proeftuin maakt via publiekswerking de resultaten van het project en de geschiedenis van het alledaagse leven concreet en tastbaar voor het grote publiek. Tijdens het project wordt het lokale erfgoedveld via een ondersteuningstraject betrokken. Dit vormende aspect heeft een duurzame erfgoedwerking tot doel. Het is een blijvende investering in het erfgoedveld, die ook na de afloop van het project zijn vruchten zal blijven afwerpen.

In een eerste fase werd het project afgebakend en vormgegeven. Het project kreeg de titel 'Tracé Travak' en er werd een logo ontworpen. Het project wordt via een reizende tentoonstelling ontsloten (najaar 2013). Het project werd voorgesteld aan de pers en verscheen in de gemeentelijke informatiebladen, de regionale en nationale pers. De projectcoördinator maakte een facebookpagina aan (www.facebook.com/TraceTravak) evenals een twitteraccount (@tracétravak). Het project kreeg een eigen minisite op de website van de erfgoedcel.

(http://www.erfgoedcelviersprong.be/item.php?itemno=19_248&lang=NL).

Via deze media werden updates over het project verspreid. Ter promotie van het project werd promotiemateriaal met een informatieve flyer gedrukt. Zij werden aangeboden op de verschillende activiteiten/evenementen waarop Tracé Travak aanwezig was of die Tracé Travak organiseerde. Er werd een stuurgroep samengesteld bestaande uit de projectcoördinator, de coördinator van de erfgoedcel en experts inzake cultureel erfgoed en transport- en migratiegeschiedenis. De stuurgroep kwam in 2012 driemaal samen. De stuurgroep ondersteunt en

begeleidt de projectcoördinator bij de invulling en planning van het project. Het advies van de stuurgroep wordt teruggekoppeld naar de Raad van Bestuur van de erfgoedcel.

In een tweede fase legde de coördinator zich toe op literatuur- en archiefstudie. De collecties van verschillende archiefinstellingen (o.a. Gemeentelijk archief Merelbeke, Gemeentelijk archief Sint-Lievens-Houtem, Rijksarchief Gent, Amsab-ISG, Kadoc, Koninklijke Bibliotheek, Archief en Documentatiecentrum NMBS-Holding, stadsarchief Aalst) werden doorzocht op zoek naar archiefbescheiden die het onderzoek onderbouwden en illustreerden. Simultaan met het archiefonderzoek werd ook een literatuurstudie over het onderwerp gehouden.

Daarnaast riep de erfgoedcel via diverse communicatiekanalen op tot het inzamelen van foto's, audiovisuele archiefstukken en getuigenissen betreffende de arbeidsmobiliteit. Om betere resultaten te boeken werden ook de woonzorgcentra in het Land van Rode bij deze oproep betrokken. Telkens werd een vertelnamiddag rond de mobiliteit van vroeger georganiseerd. Nadien werden de bewoners en hun familieleden (per brief geïnformeerd over het project) opgeroepen om materiaal binnen te brengen en waar mogelijk te getuigen. Tot slot organiseerde de erfgoedcel telkens een scansessie in het woonzorgcentrum met het oog op het verzamelen van archiefmateriaal voor de reizende tentoonstelling. De leden en het bestuur van de lokale ouderenverenigingen (vb. Okra) werden opgeroepen om bij te dragen aan het project in de vorm van getuigenissen, beeldmateriaal e.d.

De acties in de woonzorgcentra en de gerichte oproepen (facebook, nieuwsbrief, mailing, gemeentelijke infobladen, pers, ouderenverenigingen) resulteerden in een aantal interviews en een 400-tal scans van foto's en archiefstukken, rekening houdend met de juiste standaarden en het advies m.b.t. mondelinge geschiedenis (cf. CEST en FARO).

In samenwerking met de gemeenten Melle, Merelbeke, Oosterzele, Sint-Lievens-Houtem, VZW Trage Wegen, de Werkgroep Trage Wegen Oosterzele, de Werkgroep Trage Wegen Merelbeke en Natuurpunt Sint-Lievens-Houtem nam Tracé Travak op 21 oktober deel aan de Dag van de Trage Weg die in het land van Rode volledig in het teken stond van mobiliteit en het feit dat de geschiedenis en de cultureel-erfgoedwaarde van de trage wegen voortvloeiden uit het verdwijnen van de buurtspoorwegen in de regio. Om dit verhaal te brengen ontwikkelde Tracé Travak een fiets- en wandelkaart die te koop (€2) aangeboden wordt. Op de achterzijde van de kaart staat meer uitleg over de geschiedenis van de buurtspoorwegen in het Land van Rode, een voorstelling van het project Tracé Travak, de erfgoedcel en de partners van de Dag van de Trage Weg.

In elke gemeente konden mensen deelnemen aan een activiteit betreffende de geschiedenis van de buurtspoorwegen in de regio en de trage wegen die uit het verdwijnen van die buurtspoorwegen voortvloeiden (lezingen, liedjes over mobiliteit vroeger, gedichten over de geschiedenis van de tram, fotocabine reizigers van toen). De partners die deze activiteiten organiseerden kregen hiervoor elk een impulsbedrag van maximum € 250. Er werden ook 2 gegidste wandelingen aangeboden langs het oude tramtracé. Deelnemers konden daarnaast aan de hand van de fiets- en wandelkaart de route van de voormalige tram te voet of met de fiets verkennen. De kaart werd gratis aan de deelnemers van de Dag van de Trage Weg in het Land van Rode aangeboden. Er namen zo'n 160 wandelaars en 75 fietsers deel aan de Dag van de Trage Weg in het Land van Rode.

Elk project dat zich inschrijft als proeftuin gemene geschiedenis van FARO biedt aan het lokale erfgoedveld een ondersteuningstraject aan. Tracé Travak heeft dit in 2012 op verschillende wijzen gedaan. Op 22 november 2012 organiseerde de erfgoedcel in samenwerking met het Heemkundig Genootschap Land van Rode een avond rond de geschiedenis van de seizoenarbeid. De avond ging van start met de vertoning van de BRT-documentaire *Leven in de ast*, gevolgd door een lezing van Dirk Musschoot, auteur van het boek *Van Franschmans en Walenmannen*. Er waren ongeveer 55 deelnemers.

Daarnaast werden vier inspiratiesessies georganiseerd. Elke sessie was gewijd aan een aspect van het dagelijks leven dat veranderde door de evolutie van de mobiliteit (veranderde tijdsbeleving, nieuwe sociale knooppunten, nadelen van mobiliteit, reizen om te werken). Op elke sessie werd een lezing gehouden over het onderwerp waarna de deelnemers op een creatieve wijze werden geprikkeld om over het eigen cultureel-erfgoed met betrekking tot het onderwerp na te denken. Het doel van de sessies was de deelnemers te inspireren om met binnen het thema mobiliteit met het eigen cultureel-erfgoed van de gemeente of regio aan de slag te gaan. Daartoe voorzag Tracé Travak in enkele ondersteuningsmaatregelen: in eerste instantie werden de deelnemers inhoudelijk ondersteund door middel van de lezing en indien nodig ondersteuning bij het uitwerken van een cultureel-erfgoedproject. In tweede instantie voorzag Tracé Travak ondersteuning op vlak van communicatie (opstellen persberichten, verspreiden persberichten, materiële ondersteuning door middel van flyers). In derde instantie voorzag Tracé Travak de mogelijkheid in het toekennen van een impulsbedrag van maximum € 300 per cultureel-erfgoedproject rond mobiliteit. De eerste twee sessies vonden (telkens in een andere gemeente van het Land van Rode) plaats in 2012 (14/11 en 10/12) en bereikten zo'n 50 deelnemers. De presentaties werden achteraf ter beschikking gesteld via de minisite van het project.

In 2012 werd begonnen met de voorbereiding van het ondersteuningstraject 2013. Daaronder vallen een verkenning van het Vlaamse archieflandschap, een vorming rond gemene geschiedenis en het schrijven van een historisch verantwoord artikel.

2.2.2. Erfgoedbank Land Van Rode

De erfgoedcel ging in 2012 online met een regionale erfgoedbank, een digitale databank met het verleden van het Land van Rode in woord en in beeld. Via de regionale bank wil de erfgoedcel het cultureel erfgoed en het 'zwerfgoed' van de regio opsporen, digitaliseren en bewaren. Via de erfgoedbank kunnen collecties geïnventariseerd en ontsloten worden. De erfgoedbank draagt ook bij tot het creëren van een draagvlak voor cultureel erfgoed en tot een brede bewustwording bij het publiek.

De erfgoedcel werkte bij de totstandkoming van de erfgoedbank samen met erfgoedcel TERF. Een gezamenlijke offerte werd opgesteld en de opdracht tot ontwikkeling van een databank en website werd gegund aan **Pure Sign** op 4 januari. Erfgoedcel Viersprong Land van Rode en erfgoedcel TERF pleegden regelmatig overleg met Pure Sign over de open-sourcesoftware Collective Access, over de lay-out en functionaliteiten van de website en over het content management system Drupal. Er werd vergaderd op 3 februari, 14 maart, 2 mei, 7 mei en 3 juli.

Collective Acces is een opensourcetoepassing die verzamelingen beheert, catalogiseert en ontsluit. Het is een internetgebaseerde applicatie die compatibel is met verschillende standaarden. Deze databank is tevens een collectiebeheersysteem. Elke partner krijgt een login en kan in Collective

Access de collecties opladen, beschrijven en beheren. De gegevens van Collective Access worden gekoppeld aan een publiekswaarsite www.erfgoedbanklandvanrode.be. Op de website is de collectie doorzoekbaar en kan er verder informatie gegenereerd worden: via het plaatsen van reacties of via sociale mediakanalen kan informatie toegevoegd worden aan de objecten.

Om de Erfgoedbank met content te vullen contacteerde de erfgoedcel een aantal partners uit elke gemeente: het Gemeentelijk Museum van Melle, het Gijzels Genootschap van de Kerkuil, erfgoedvrijwilliger Eddy Van Cauwenberge en privéverzamelaars Ignace Van der Kelen, Eric Van den Driessche en Marie-Jeanne Pede uit Sint-Lievens-Houtem engageerden zich om de erfgoedbank te vullen tegen de lancering. De eerste partners werden verenigd in een stuurgroep die samenkwam op 6 februari.

De vrijwilligers werden intens begeleid bij de selectie van het materiaal, bij de duurzame digitalisering en bij de invoer en beschrijving van de objecten in de databank. Er werden collectieve vormingen georganiseerd. Daarnaast was er ook begeleiding op maat. De vormingsmomenten vonden plaats op 9 mei, 22 mei, 4 juni, 11 juni, 13 juni, 18 juni, 21 augustus en 12 september. Er werd een oproep verspreid via de reguliere kanalen van de erfgoedcel om vrijwilligers aan te werven voor het vullen van de erfgoedbank. Er zijn twee vaste vrijwilligers aan de slag bij de erfgoedcel die aangeleverd materiaal scannen, beschrijven en invoeren in de erfgoedbank. Zij hebben een opleiding gekregen en voeren wekelijks in.

De lancering van de erfgoedbank ging gepaard met een **promocampagne**. Affiches en flyers werden ontwikkeld en verspreid in de regio. De slogan 'Beleg veilig bij Erfgoedbank Land van Rode' moet individuen en verenigingen sensibiliseren en overtuigen om hun cultureel erfgoed te digitaliseren en te ontsluiten via de website. De erfgoedcel liet ook een '**erfgoedbankautomaat**' ontwikkelen: een mobiele tentoonstellingskast, vormgegeven als een geldautomaat.

In de automaat zit een touchscreen waarmee je kan surfen op www.erfgoedbanklandvanrode.be. De erfgoedbankautomaat reist rond in de bibliotheken, culturele centra, gemeentediensten of op evenementen van de vierspronggemeentes. Op die manier wordt het cultureel erfgoed tot bij het publiek gebracht en krijgt de erfgoedbank meer bekendheid. Via een **facebookpagina** houden we de volgers op de hoogte van de laatste nieuwtjes en betrekken we het publiek bij het verzamelen van informatie over bepaalde objecten.

Op vrijdag 22 juni werd de erfgoedbank Land van Rode **feestelijk gelanceerd** in Melle. De lokale politiek, het erfgoedveld en de pers waren hierbij aanwezig. De website werd toegelicht en de erfgoedbankautomaat werd onthuld.

Na de lancering blijft de erfgoedcel actief nieuwe partners aantrekken. De collectie groeide uit van een 130-tal objecten bij de lancering tot een 600-tal op het einde van het jaar.

Regelmatig houdt de erfgoedcel ook scansessies in de bibliotheken van het Land van Rode. Geïnteresseerden kunnen ter plekke hun materiaal laten inscannen en de belangrijkste informatie achterlaten. De eerste scansessie in de bibliotheek van Oosterzele leverde meer dan 100 unieke beelden op die een plaatsje kregen op de Erfgoedbank. Er gingen nog scansessies door in Sint-Lievens-Houtem, Melle en Merelbeke.

2.2.3. Reuzen in het Land Van Rode

De reuzen van het Land Van Rode werden in kaart gebracht (door onderzoek, plaatsbezoeken en interviews met de betrokkenen), de reuzengemeenschappen werden gestimuleerd om de informatie m.b.t. hun reus in te voeren in de databank van LECA (www.feestelijkvlaanderen.be/reuzen), dit in samenwerking met LECA. De erfgoedcel voerde zelf in waar nodig. Dit traject loopt door in 2013 gezien regelmatig nieuwe informatie naar boven komt.

Erfgoededucatie

In samenwerking met Mooss vzw werd met vier scholen in het Land Van Rode een proeftraject gestart m.b.t. de Reuzen in het Land Van Rode. Op een speelse manier leren de kinderen de reus/reuzen in de omgeving van de school kennen. Het project ging van start in november 2012 en loopt verder in 2013. Elke maand krijgen de kinderen een brief van de reus die in de buurt van hun school 'woont'. In die brief vertelt de reus over zijn ontstaansgeschiedenis, zijn reuzenfamilie, de gebruiken m.b.t. reuzen ... De kinderen krijgen telkens een opdracht mee die ze moeten vervullen. Ze schrijven een brief terug naar de reus waarin ze hem vertellen wat ze geleerd hebben en hoe de opdracht is verlopen.

Voor de maand november en december waren dat respectievelijk het maken van een mini-reus onder begeleiding van een reuzenbouwer (naar het voorbeeld van hun eigen reus) en het maken van een fotoroman waarin de kinderen het verhaal en de ontstaansgeschiedenis van de reus naspeelden. Op een speelse manier krijgen de kinderen de tradities en gebruiken mee m.b.t. reuzen en de context waarbinnen hun 'eigen' reus is ontstaan mee.

Elke 'reuzenbrief' wordt telkens vergezeld van een lesbrief voor de leerkrachten waarbij zij extra duiding krijgen, lessuggesties en suggesties om vakoverschrijdend rond het thema reuzen te werken.

2.2.4. Groeten vanop Houtem jaarmarkt

Tijdens Houtem Jaarmarkt, op 11 en 12 november 2012, richtte de erfgoedcel een oude woonwagen als minimuseum in waar de fimpjes, foto's, opnames en resultaten van de leerlingen in het kader van het project *De Markt van mij* getoond werden. Bezoekers konden er zich ook laten fotograferen in een setting in ware Houtem Jaarmarkt stijl. Tegen een achtergrond met daarop 'groetjes vanop Houtem Jaarmarkt' konden de bezoekers zich positioneren, verkleed als boer of boerin. De foto's konden achteraf gedownload en geprint worden op een speciaal hiervoor ontwikkelde website www.groetenvanophoutemjaarmarkt.be.

2.3. Naar aanleiding van projecten die de erfgoedcel ondersteunt

2.3.1. De Markt van mij

Jaarlijks vindt op 11 en 12 november de winterjaarmarkt plaats in Sint-Lievens-Houtem. De jaarmarkt is de laatste grote vee – en paardenmarkt in openlucht in Vlaanderen. In november 2010 verwierf de jaarmarkt een plaats op de representatieve lijst van immaterieel cultureel erfgoed van de mensheid van UNESCO.

In 2011 startte de gemeente Sint-Lievens-Houtem, in samenwerking met de erfgoedcel, Mooss vzw als educatieve partner en 5 Houtemse basisscholen het educatief project *De Markt van Mij*. De cultuurdienst van Sint-Lievens-Houtem en vijf Houtemse basisscholen engageerden zich om een (school)jaar lang rond het thema van de Jaarmarkt te werken. Via een creatief leerproces en het gebruik van diverse multimedia beoogde het project de bewustwording van een stukje waardevol cultureel erfgoed in de buurt van de school. De blog www.demarktvanmij.be verzamelt de resultaten van de deelnemende klassen.

In 2012 liep het project nog door tot het einde van het schooljaar. De stuurgroep vergaderde maandelijks en communiceerde verder naar de betrokken directies/leerkrachten van de verschillende scholen. In 2012 kwam de stuurgroep samen op 9 januari, 6 februari, 12 maart en 16 april.

Om de leerlingen en leerkrachten te belonen voor hun inzet en enthousiasme organiseerde de cultuurdienst van Sint-Lievens-Houtem een feest voor de deelnemende scholen op 26 juni. De kinderen vertelden aan elkaar welke opdrachten ze uitgevoerd hadden en deelden ervaringen. Rudy's Danspaleis zorgde achteraf voor een kinderfeestje. De winnende klas van de Markt van Mij werd tevens bekend gemaakt: via een puntensysteem werd de klas verkozen die de meeste opdrachten had uitgevoerd. De winnende klas won een huifkarrentocht met Haflingerpaarden door Sint-Lievens-Houtem en een picknick.

De financiële afhandeling van de Dynamo3-projectsubsidies gebeurde in het najaar van 2012. De Dynamoplannen van de scholen werden aangepast en de financiële dossiers per school werden opgesteld. De erfgoedcel financierde de kosten die niet in aanmerking kwamen voor subsidiëring door CANON-cultuurcel (montagewerk van MOOSS vzw van filmpjes/geluidsopnamen die leerlingen maakte).

Om de resultaten van het project bekend te maken, te promoten en ter beschikking te stellen van geïnteresseerden stond de erfgoedcel met een woonwagen in Houtem jaarmarkt-stijl op de jaarmarkt op 11 en 12 november.
(zie ook 2.2.4. Groeten vanop Houtem jaarmarkt)

2.4.1 Digitalisering en beschrijving kaart Land Van Aalst

De kaart van het voormalige Land van Aalst van J. Lecler (1784) is een uniek stuk van grote betekenis voor de gehele regio tussen Dender en Schelde. De uitzonderlijke grote kadasterkaart (2,21 bij 3,03 meter) geeft een uiterst gedetailleerd beeld van het oude Graafschap van voor de Franse revolutie en van de aangrenzende kasselrijen en "landen".

De erfgoedcel Aalst liet het kunstwerk restaureren en via digitale ontsluiting (via een webapplicatie) ontsluiten voor een breed publiek.

Voor de inhoudelijke ontsluiting als historische bron deed de erfgoedcel Aalst beroep op heemkundigen uit de regio's die op de kaart werden aangeduid. De concrete aansturing van deze heemkundigen werd beoogd door middel van een opdeling van de regio in 4 zones. In elke zone werd een trekker met centrumfunctie gevraagd om de heemkundigen in het respectievelijke hinterland aan te spreken en te coördineren. Meer bepaald speelde naast de erfgoedcel Aalst ook de erfgoedcel Viersprong Land van Rode, de stad Geraardsbergen en de stad Oudenaarde een trekkersrol.

De erfgoedcel Viersprong Land van Rode engageerde zich om de heemkundigen uit de toebedeelde zone (regio Zottegem, Gavere, Melle, Merelbeke, Oosterzele, Sint-Lievens-Houtem) te stimuleren om samen te werken aan de inhoudelijke ontsluiting van de kaart en om de oplevering van de gegevens te coördineren. Het project startte in het najaar van 2011 en liep verder in 2012. De heemkundigen leverden de nodige informatie aan, de erfgoedcel Viersprong deed de algemene coördinatie en redactie en bezorgde de beschrijvingen aan de erfgoedcel Aalst die er dan verder mee aan de slag ging. Er namen 8 heemkundigen uit de toebedeelde regio deel aan het project.

Het eindresultaat werd voorgesteld aan het publiek op 26/09 in CC De Werf in Aalst.

Het programma zag er als volgt uit:

- Welkomstwoord door schepen van cultuur Dylan Casaer
- Voorstelling vernieuwde website, Michel Igual
- Project 'Kaart Land Van Aalst', Raf De Mey en Georges Vande Winkel
- Project 'stadsrekeningen', Wilfried Vernaevae en Freddu Caudron
- Receptie

2.4.2. Studiedag Kerkgebouw met een toekomst?!

In het kader van het plattelandsproject 'Open Kerk, verrassend platteland' organiseerde de Stichting Open Kerken i.s.m. de provincie Oost-Vlaanderen en de erfgoedcellen Waasland en Viersprong de studiedag 'Kerkgebouw met toekomst?! Naar een breed draagvlak voor ons religieus erfgoed' op 06/06/12 in Wetteren.

De deelnemers konden binnen het programma kiezen uit een aantal lezingen (één lezing/ronde).

9.00 Welkomstwoord en voorstelling Stichting Open Kerken en het plattelandsproject "Open kerk, verrassend platteland" door Marc Huynen (voorzitter Stichting Open Kerken)

9.30 Stand van zaken van de bevraging van de parochiekerken door Jan Jaspers (directeur afdeling onroerend erfgoed CRKC)

10.00 "Kerken: erfgoed en toekomst" door prof. dr. Thomas Coomans (KU Leuven)

10.30 Koffiepauze

10.45 1ste ronde lezing naar keuze

12.15 Broodjeslunch

13.00 2de ronde lezing naar keuze

14.30 Koffiepauze

14.50 3de ronde lezing naar keuze

16.25 Slotwoord

16.30 Facultatief begeleid bezoek aan de Sint-Gertrudiskerk (recht tegenover over de zaal)

Lezingen

1ste ronde

- Inventariseren: wat, hoe en waarom? – Annemie Van Dyck (CRKC)
- Het medegebruik van een kerk in de praktijk – Marc Didier (Voorzitter kerkfabriek Maarke-Kerkem)
- Publiek over de vloer bij onroerend erfgoed – Luc Bauters & Bert Van der Veken (Dienst Erfgoed - Provincie Oost-Vlaanderen)

2de ronde

- Hoe maak ik het bezoeken van een kerk leuk voor gezinnen? – Hildegard Van Genechten & Leen Breyne (FARO)
- Hoe moet ik de kerk beveiligen en wat moet ik doen bij diefstal? - Robert Buelens (RWO Vlaanderen) & Lucas Verhaegen (Federale Gerechtelijke Politie – Cel ART)
- Praktijkvoorbeelden: De sacrale ruimte als (bind)middel voor mensen in hun zoektocht naar spiritualiteit – Tom Callebaut (tcct/Yotb)

3de ronde

- Hoe stel ik een fietsroute samen? – Firmin De Vliegheer (Voorzitter CKB Assenede) & Emmanuel Vidts (Pastoor Assenede)
- Stap voor stap naar een open en gastvrije kerk - Christiane Huynen (Kerkfabriek Mariakerke)
- Hoe stel ik een educatief pakket samen? – Sven De Maertelaere (Lector wereldoriëntatie – Artevelde Hogeschool)

2.4.3. Lucie Gelber project: digitalisering volksliedjes

De Collectie Lucie Gelber is gedigitaliseerd. Ze wordt opgenomen in de Databank Vlaanderen (=liederenbank), een overkoepelend initiatief van Resonant, Packed en de Universiteit Gent. Deze is momenteel nog in ontwikkeling en is een samenwerking met de Nederlandse Liederbank. De erfgoedcel is partner in het verzamelen van metadata van liederen die over de eigen regio handelen.

3. Ondersteuningsbeleid

3.1. Subsidierglement

Er werd 16.000 euro vrijgemaakt voor de toekenning van subsidies binnen het projectsubsidierglement. In 2012 waren er twee rondes voor het indienen van projectsubsidie-aanvragen: voor 1 mei en voor 15 november.

De adviescommissie adviseert de Raad van Bestuur m.b.t. de toekenning van de subsidies. De Raad van Bestuur beslist over de uiteindelijke toekenning van de bedragen.

De adviescommissie werd samengesteld uit drie personen die gekozen werden omwille van hun expertise m.b.t. lokale projectwerking en de werking van erfgoedverenigingen. De coördinator maakt deel uit van de commissie maar heeft geen stem. Zij geeft evenwel duiding bij de projecten indien nodig.

De samenstelling van de commissie is als volgt: Ivan Raes, Martine Pieteraerens, Hanne Couckuyt, de erfgoedcoördinator (secretaris).

Na goedkeuring door de Raad van Bestuur werd een eerste schijf van 60% van de middelen op de rekening van de aanvrager gestort. De erfgoedcel adviseerde waar nodig en volgde de projecten verder op. Na afloop van het project diende de aanvrager een evaluatie van het project in, evenals een gedetailleerde afrekening met bewijsstukken. Na controle werd de resterende 40% van de subsidie uitgekeerd.

Van de 10 aanvragen werden 8 aanvragen gehonoreerd:

Subsidieronde mei:

- Gezinsbond Vlierzele – Reconstructie Martijn/Maarten de reuzenbeer
- Oude Brouwerij Zonnegem- erfgoedproject m.b.t. de geschiedenis van de brouwerij
- Heemkundige Vereniging De Gonde – viering 40 jaar De Gonde
- Kermiscomité De Windeekse Groenbuiken – restauratie Groenbuikreus
- Feestcomité Molenhoek - Reconstructie Mondje Wollaert

Subsidieronde november :

- Kijkers zijn Zwijgers vzw – 125 jaar bakkerenkaarting
- Zorgcentrum Lemberge – De smaak van het verleden in het heden
- Heemkundige Vereniging De Gonde - Publicatie Geschiedenis van de bloemisterijen in Melle

Erfgoedcel

VIERSPRONG

Land van Rode

3.2 Uitleendienst

Bij de start van de erfgoedcel werden voor de uitleendienst een beamer, een digitaal fototoestel en een digitaal opnametoestel voor geluid aangekocht. In 2012 kwam daar nog een scanner bij.

4.1 Erfgoeddepot Merelbeke

De gemeente Merelbeke gaf een ruimte in het voormalige postgebouw in bruikleen aan de erfgoedcommissie.

De erfgoedcommissie schreef een nota i.k.v. een collectiebeleid. De erfgoedcel en de provincie Oost-Vlaanderen formuleerden een aantal adviezen m.b.t. de invulling en het onderhoud van de ruimte evenals het aanschaffen van materiaal i.k.v. een optimaal beheer en behoud.

De erfgoedcel kocht vier rekken aan en twee vitrinekasten ter ondersteuning van de erfgoedcommissie in het kader van een goed behoud en beheer.

4.2 Voorbereidend gesprek verhuis gemeentemuseum Melle

Het gemeentelijk museum Melle verhuist (ten vroegste in 2014) van het oude gemeentehuis vermoedelijk naar het voormalig stationsgebouw van Melle. De gemeente heeft het stationsgebouw in erfpacht gekregen en speelt met de idee om het gemeentelijk museum daar in de toekomst onder te brengen. Gezien er door de gemeente Melle nog geen beslissing genomen werd m.b.t. de concrete invulling van het stationsgebouw wacht de erfgoedcel af tot er meer duidelijkheid is om verdere acties te ondernemen.

5. De erfgoedcel als knooppunt van kennis- en expertise-uitwisseling, samenwerking en netwerking

5.1 Ontmoetingsdag voor erfgoedvrijwilligers

Op 3 maart organiseerde de erfgoedcel de ontmoetingsdag voor erfgoedvrijwilligers om hen te bedanken voor hun enthousiasme, hun inzet en de zorg voor het lokaal cultureel erfgoed.

Plaats van afspraak was de Brouwerij Huyghe in Melle.

66 erfgoedliefhebbers namen deel aan het volgende programma:

- Verwelkoming
Bertrand Vrijens, voorzitter erfgoedcel Viersprong Land Van Rode
- Lezing *Van tram tot bus. De geschiedenis van het openbaar vervoer in het Land Van Rode*
Pierre De Meyer, secretaris META
- Gegidste rondleiding in Brouwerij Huyghe
Daniël Lemmens, heemkundige kring De Gonde
- Aansluitend bierdegustatie

5.2 Uitbouw van de erfgoedgemeenschappen

De cultureel-erfgoedwerking van het Land Van Rode stoelt hoofdzakelijk op de inzet van vrijwilligers, wat een specifieke aanpak vraagt. Er zijn weinig professionele spelers maar des te meer kleinschalige erfgoedactoren. Om overbevraging van steeds dezelfde vrijwilligers te voorkomen richtte de erfgoedcel een aantal werkgroepen op per project.

De volgende werkgroepen verder in 2012 of werden nieuw opgericht :

- Oosterzeels dialectgenootschap: Na het afronden en de publicatie van het Oosterzeels dialectwoordenboek houden de leden zich bezig met het in kaart brengen van ambachten, winkels en volkscafés in het Land Van Rode.
- Reuzen in het land van Rode: in 2012 beperkte dit zich eerder tot individuele contacten tussen de reuzengemeenschappen, de betrokken scholen en de erfgoedcel.
- Werkgroep Kaart Land Van Aalst – Heemkundigenoverleg
- Stuurgroep Erfgoedbank
- Stuurgroep Tracé Travak

5.3 Reflectiegroep

De reflectiegroep werd opgericht om de erfgoedcel te ondersteunen en de inhoudelijke draagkracht te vergroten. Aangezien de reflectiegroep grotendeels is samengesteld uit lokale erfgoedactoren fungeert deze groep soms ook als overlegorgaan voor samenwerking rond bepaalde thema's (vb. Erfgoeddag, project Tracé travak ...).

5.4 Vorming

De erfgoedcel organiseerde volgende vormingsinitiatieven in 2012:

- Vorming invoeren in de Erfgoedbank: 9 mei, 22 mei, 4 juni, 11 juni, 13 juni, 18 juni, 21 augustus, 12 september
- Studiedag Open Kerken i.s.m. Stichting Open Kerken en Erfgoedcel Waasland op 2 juni
- Vorming mondelinge geschiedenis i.s.m. Heemkunde Vlaanderen op 12 juni en 19 juni
- Inspiratiesessies in het kader van het project Tracé Travak (zie ook 2.2.1 Tracé travak)
- Infosessie Erfgoeddag, lezing Walter Verdin (zie ook 2.1.1 Erfgoeddag 2012)
- Documentaire 'Leven in de ast' en lezing Dirk Musschoot 'Van Franschmans en Walemannen' i.s.m. Heemkundig Genootschap Land Van Rode op 22 november

De vorming rond het borgen van ICE en de invoer in de ICE-databank werd verplaatst naar januari 2013.

5.5. Deelname aan bovenlokale en regionale overlegstructuren

5.5.1 Op regionaal niveau

Oost-Vlaams erfgoedcellenoverleg

Sinds 2006 bestaat een structureel overleg tussen de provincie Oost-Vlaanderen en de Oost-Vlaamse erfgoedcellen Gent, Waasland, Meetjesland, Aalst, Land Van Dendermonde en Viersprong Land Van Rode.

In 2012 vond het Oost-Vlaams erfgoedcellenoverleg twee keer plaats.

Op 20/03 stonden volgende punten op de agenda:

Depotbeleid, vormingsaanbod 2012 – plannen 2013, Afstemming erfgoedbanken – MovE, nieuw cultureel erfgoeddecreet en gevolgen planlastendecreet.

De bijeenkomst van 4/10 stond in het teken van het depotbeleid, de actieplannen voor 2013 de afstemming erfgoedbanken – MovE, Wereldoorlog I in Oost-Vlaanderen (specifiek de vraag naar communicatie en afstemming aanbod).

Aansluitend werd een bezoek gebracht aan de Huysmanshoeve (+ depotfaciliteiten).

Stuurgroep Yesterday

Yesterday is een multimediaal project, dat streekgeschiedenis brengt van de 20ste eeuw in Zuid-Oost-Vlaanderen. De werkingsgelden van het project komen vooral van Europa, de Vlaamse Overheid, en de provincie Oost-Vlaanderen (Leader Vlaamse Ardennen en AS3).

Regionale televisiezender AVS is hoofdpromotor van dit project. Er wordt samengewerkt met TV Oost, het weekblad De Beiaard, en zes lokale radiozenders.

De erfgoedcel maakt deel uit van de stuurgroep en geeft inhoudelijke ondersteuning bij het project. De stuurgroep kwam eenmaal samen in 2012 op 7/11.

3.4.2 Op Vlaams niveau

COP Beleid

De collegagroep beleid kwam drie keer samen in 2012. Op de agenda:

- 6 maart 2012: Voor de herdenking van WO I in 2014-2018 werden een aantal samenwerkingsvoorstellen gepresenteerd, het ontwerp cultureel-erfgoeddecreet werd besproken, de organisatoren van de themadag werden aangeduid, de studiedag belangenbehartiging werd op de agenda gezet en een aantal verdere afspraken werden gemaakt.
- 29 mei 2012: Religieus erfgoed en erfgoedcellen, belangenbehartiging, beleidsplanning 2015-2020: samenwerking
- 20 november 2012: eindevaluatieprocedure erfgoedcellen, complementaire rol lokaal, regionaal en Vlaams erfgoedbeleid, stand van zaken cultureel-erfgoedoverleg, artikel 18 immaterieel erfgoed

COP Communicatie

De COP communicatie ging niet door in 2012.

Eind 2012 werd wel de werkgroep erfgoedcellensites opgericht. Deze kwam samen op 19/12/12.

De COP digidoc vond plaats op 14/02/2012, 11/05/2012, 25/09/12 en 30/11/12. Op de agenda stond o.a. stand van zaken digitalisering Lucie Gelber Collectie, het platform digitale duurzame toegankelijkheid Vlaanderen, de databank ICE, de erfgoedbanken, de evaluatie van de themadag 2011, Culture Hack, de werking van Variaties, de Phobel collectie + andere vragen rond het digitaliseren van collecties, www.erfgoedsteun.be, auteursrecht, data en voorzitterschap 2013.

Themadag erfgoedcellen

Op 15 november 2012 organiseerde de erfgoedcel Viersprong samen met de erfgoedcellen Pajottenland en Zennevallei en Meetjesland de themadag voor erfgoedcellen: 'erfgoedcellen versus immaterieel cultureel erfgoed.'

De centrale thema's waarrond voorbeeldpraktijken gedeeld werden waren: duurzaamheid, erfgoedcel vs. erfgoedgemeenschap, draagvlak en documenteren. Na elke sessie was er ruimte voor discussie o.l.v. Leca en Tapis Plein. Na afloop van de paralelsessies lichtte het Maison des Géants haar visie toe en kregen de erfgoedcellen een rondleiding in het museum. Op het programma:

- Meetjeslandse genootschappen rond culinair erfgoed volksliedjes en volksverhalen, Jolien Verroeye
- Sinterklaas, Sint-Maarten en de Wase reuzen, Ode De Zutter
- Last Post Ieper en heksenstoet Beselaere, Hilde Cuyt
- Carnaval Aalst, Raf De Mey
- 25-jaarlijkse Ommegang van de Hegge in Poederlee, Jeroen Janssens
- Molse lichtstoeten, Janna Lefevre
- Experimenteel traject van erfgoedcel TERF en E-land rond het ontwikkelen van een methodiek voor het documenteren in functie van borging, Sigrid Bosmans en Kim Van Belleghem
- Rond de rokken van de reus en andere niet-regiogebonden gebruiken en tradities documenteren, Liesbet Depauw

Uit de themadag resulteerden een aantal praktijktips die in 2013 verspreid worden onder de erfgoedcellen en ook op het ICE-Platform zullen aangeboden worden.

ICE-reflectietraject

FARO, Volkskunde Vlaanderen, het Firmament en Tapis Plein starten in 2011 een reflectietraject met de erfgoedcellen over immaterieel cultureel erfgoed. Het doel van dit reflectietraject was o.m. van gedachten te wisselen en ervaringen uit te wisselen over de manier waarop erfgoedcellen (kunnen) inspelen op de recente ontwikkelingen rond immaterieel cultureel erfgoed. Welke plannen hebben erfgoedcellen rond ICE? Hoe zien zij hun 'ondersteunende en begeleidende rol'? Welke knelpunten ervaren de erfgoedcellen om die rol op zich te kunnen nemen? En welke opportuniteiten stellen zich?

Binnen dit traject werden vier werkgroepen opgericht die zich bogen over een problematiek: inventariseren/educatie/rol van de erfgoedcellen en internationale samenwerking. Dit traject werd verdergezet in 2012.

Overleg met convenants en VVSG

Tijdens het overleg tussen de convenants en de VVSG kwamen heel wat onderwerpen aan bod die te maken hadden met de evoluties op bestuurlijk niveau. Zo kwamen o.m. het ontwerp nieuw cultureel-erfgoeddecreet aan bod.

De samenkomsten vonden plaats op 6 februari en 6 maart.

Op de agenda van 6 februari stonden deze 2 hoofdpunten:

-Bespreking van het ontwerpdecreet met het doel de knelpunten te inventariseren en verbeteringsuggesties te formuleren

-Bespreking van de ondersteuningsopdracht cf. het protocol

Op de agenda van 6 maart:

-Bespreking ontwerpdecreet lokaal cultuurbeleid en ontwerpdecreet cultureel-erfgoed door DC van VVSG dd 27-2 op basis van nota

-Protocol

-Afspraken en acties

Speakers' corner

De *Speakers' Corner* ging door op dezelfde data als COP Beleid telkens in de namiddag. Op de agenda stonden de volgende punten: de introductie cursus erfgoed en zaken, het Europa voor de burger-programma, de tekststafiches WO1, de evaluatie Erfgoeddag 2012, BBC, planlast en beleidsplanning, creatieve ontsluitingsvormen, Archiefbank Vlaanderen, KMS: De Andere Verbeeld/Verbeeld Gevaar, Oscar (competentie management tool).

5.6 Helpdeskfunctie

Het aantal vragen (zowel telefonisch, per mail of via persoonlijk contact) dat de erfgoedcel in 2012 kreeg, bleef stijgen. Er werd telkens werk van gemaakt om de vragen zo snel en nauwkeurig mogelijk te beantwoorden. Indien niet onmiddellijk een antwoord werd gevonden op de vraag werd doorverwezen naar de hiertoe bevoegde instanties/verenigingen of personen met de nodige expertise.

Voor 2012 kreeg de erfgoedcel gemiddeld 2,6 vragen naar expertise per week.

5.7 Vorming van de erfgoedcoördinatoren

Roos Coppens	Lien Ceùppens	Ans Van de Cotte	Elisa De Puyseleyr
14/09 Lancering inventaris ICE, FARO en tapis plein, Brussel	17/02, 9/03, 4/05 Introductie cursus cultureel-erfgoedwerker (FARO, Brussel)	31/01 Lokaal cultuurbeleid na de ommezwaai (LOCUS, VVSG, FARO) (Vooruit, Gent)	2/04 Invoeren in de Erfgoedbank (Pure Sign, Wondelgem)
27/09 Opleiding website – invoeren in Exopera Digital Mind,	3/03 Vorming Gemene Geschiedenis (FARO)	7/02 Onderhandelingstechnieken en beleidsbeïnvloeding (FARO, Brussel)	10/05 Filmpjes maken voor je erfgoedorganisatie (Heemkunde Vlaanderen,

Erfgoedcel VIERSPRONG Land van Rode			Lokeren)
02/10 over de grenzen heen, cultuureducatie en internationaal cultuurbeleid, FARO, Brussel	17/04, Projectmanagement (FARO, Brussel)	2/04 Invoeren in de Erfgoedbank (Pure Sign, Wondelgem)	
11/10 Infosessie Erfgoeddag "stop de tijd", FARO, Pec Ename	24/05, Vrijwilligers aan boord houden (Heemkunde Vlaanderen)	2/06 Infosessie Safeguarding ICE (Agentschap Kunsten en Erfgoed, Brussel)	
17/10 jeugd, sport, erfgoed en cultuur, een ambitieuze vrijetijdscocktail (VVSG, Roeselare)	12/06, 19/06 Mondelinge geschiedenis (EGC Viersprong i.s.m. Volkskunde Vlaanderen)	17/10 jeugd, sport, erfgoed en cultuur, een ambitieuze vrijetijdscocktail (VVSG, Roeselare)	
19/10 Groot Onderhoud, FARO, Brussel	25/06, Train the trainer: digital storytelling (FARO)	19/10 Groot Onderhoud, FARO, Brussel	
21/11, 11/12 vrijwilligerstraject, FARO, Brussel			
19/12 opleiding Digital Mind, adressenmodule website, FARO, Brussel			

6.1 Website, nieuwsbrief, sociale media

Op de portaalsite www.erfgoedcelviersprong.be kunnen zowel de erfgoedsector als het publiek terecht voor informatie.

De nieuwsbrieven werden gemiddeld zeswekelijks verstuurd: op 2/02, 15/03, 3/05, 19/6, 20/7, 31/8, 10/10, 18/10, 22/10, 8/11 en 30/11.

Eind 2012 waren 738 personen geabonneerd op de nieuwsbrief.

Sinds 2011 heeft de erfgoedcel haar eigen facebookpagina. Er worden regelmatig activiteiten, evenementen, nieuwsberichten, studiedagen of activiteiten aangekondigd zowel van de erfgoedcel als van het (brede) erfgoedveld. De erfgoedcel houdt zo de vinger aan de pols bij nieuwe web 2.0 – ontwikkelingen.

De erfgoedcel had eind 2012 400 vrienden.

6.2 Adressenbestand

De erfgoedcel investeerde in de aanleg van een adressenbestand van erfgoedorganisaties, erfgoedliefhebbers, vrijwilligers en geïnteresseerden. Op het einde van 2012 kende dit bestand een 770 adressen.

6.3 De krant van 't Rhodeland

De krant van 't Rhodeland verscheen in 2012 tweemaal: in april (speciale editie i.k.v. Erfgoeddag) en in oktober. De krant wordt huis-aan-huis gebust en informeert op een laagdrempelige manier over cultureel erfgoed, erfgoedwerking en diverse erfgoedactiviteiten. Met de uitgave van de krant van 't Rhodeland streeft de erfgoedcel ernaar een laagdrempelig platform te bieden aan diverse erfgoedspelers (door bijvoorbeeld hun werking voor te stellen) en een bewustzijn bij het publiek te creëren voor het lokaal cultureel erfgoed.

6.4 Markten en beurzen

Door haar aanwezigheid op markten en beurzen wil de erfgoedcel het maatschappelijk draagvlak voor het lokale cultureel erfgoed vergroten.

Zo was de erfgoedcel in 2012 opnieuw uitgenodigd in het Warandepark in Brussel voor de 21 juli-viering, meer bepaald voor de evocatie van Houtem jaarmarkt (dat sinds 2010 op de lijst van immaterieel erfgoed van de mensheid staat). De erfgoedcel maakte van de gelegenheid gebruik om er haar werking te promoten.

Door het grote succes van de vorige editie nam de erfgoedcel opnieuw deel aan de cultuurmarkt van Gent op 15 september. Deze editie stond in het bijzonder in het kader van het project Tracé travak waarbij de bezoekers deel konden nemen aan een wedstrijd m.b.t. mobiliteit en zo te peilen naar interessante verhalen m.b.t. mobiliteit.

Daarnaast werd de algemene werking van de erfgoedcel toegelicht en werden diverse publicaties, folders en andere promotiemiddelen van diverse erfgoedverenigingen ter beschikking gesteld van

Erfgoedcel

VIERSPRONG

Land van Rode

het grote publiek.

Ook op Houtem jaarmarkt (11-12 november) was de erfgoedcel aanwezig ter promotie van haar eigen werking en het educatief project de markt van mij (zie ook 2.2.4 Groeten vanop Houtem jaarmarkt).

7. Jaarverslag 2011 – Actieplan 2013

In het najaar werd werk gemaakt worden van een actieplan 2013 met begroting dat ter goedkeuring werd voorgelegd aan de reflectiegroep en goedgekeurd werd door de Raad van Bestuur.

In het voorjaar van 2012 werd het jaarverslag 2011 met bijhorende toelichting opgesteld dat eind maart 2012 werd ingediend.

8. Administratieve taken

De erfgoedcoördinatoren stonden vanaf het begin ook in voor de administratieve ondersteuning van de erfgoedcel. Dit omvatte o.a. de aankoop van kantoormaterialen en een gedeeltelijk financieel beheer (opmaken offerte-aanvragen, betalen en uitschrijven van facturen, contacten met boekhouding en controle van boekhouding, contacten met revisor). Ook de personeelsadministratie is in handen van de erfgoedcel (betalen lonen en bedrijfsvoorheffing, contacten met weddecentrale, aanpassen van verzekeringspolissen ...)

9. Stagebegeleiding

Van oktober tot december liep Sofie De Beer (master publiekgeschiedenis, Ugent) stage bij de erfgoedcel. De erfgoedcel zorgde voor de begeleiding van de stagiaire en een gevarieerde invulling van het takenpakket. De erfgoedcel maakt een verslag op van het verloop van de stage en bezorgde dit aan de universiteit ter evaluatie van de studente.

10. Erfgoedcel Viersprong Land van Rode in de pers

De erfgoedcel verscheen verschillende keren in de lokale en regionale pers.
Een overzicht:

<i>Datum</i>	<i>Krant</i>	<i>Titel</i>
Februari 2012	Infomagazine Merelbeke	Erfgoedcel Viersprong Land van Rode is een jaartje oud!
3 februari 2012	De Beiaard	Davidfonds bestaat 40 jaar
5 maart 2012	Het Nieuwsblad – Oosterzele	Ontmoetingsdag voor erfgoedvrijwilligers in het Land van Rode
5 maart 2012	Het Nieuwsblad – Melle	Ontmoetingsdag voor erfgoedvrijwilligers in het Land van Rode
9 maart 2012	De Beiaard	Geslaagde ontmoetingsdag
19 maart 2012	Het Nieuwsblad – Oosterzele	Heldenquiz op de vooravond van Erfgoeddag in Moortsele
30 maart 2012	De Beiaard	CirQ vzw en erfgoedcel Viersprong Land van Rode: Grote heldenquiz
6 april 2012	De Beiaard	Erfgoedcel Viersprong Land van Rode: Grote Heldenquiz
11 april 2012	Het Nieuwsblad - Oosterzele	Heldenquiz in Moortsele op zaterdag 21 april
12 april 2012	Het Nieuwsblad – Melle	Erfgoeddag 2012 brengt een ode aan onze helden
13 april 2012	Het Nieuwsblad – Melle	Ga erfgoeddag gewapend tegemoet en test je heldenkennis op de vooravond ervan
19 april 2012	Het Laatste Nieuws	Heldenquiz Erfgoeddag
23 april 2012	Erfgoed Tram-bus Gent	ETG te gast in brouwerij Huyghe
24 april 2012	Het Laatste Nieuws	Melle – halve euro per inwoner voor erfgoed
27 april 2012	De Beiaard	'Teenage Mutant Hero Turtles' blinken uit
9 mei 2012	De Streekkrant	Ludieke heldenquiz
Juni 2012	Melina - Infoblad Melle	Beleg je erfgoed veilig op de Erfgoedbank!
Juni 2012	Ons Gemeente – infoblad Oosterzele	Beleg je erfgoed veilig op de Erfgoedbank!
3 juni 2012	Landskouterse Post	Pendelaars Land van Rode onder de loep
3 juni 2012	Landskouterse Post	Vorming erfgoedcel: hoe leg je mondelinge geschiedenis vast?
3 juni 2012	Het Nieuwsblad – Oosterzele	Pendelaars Land van Rode onder de loep
6 juni 2012	Het Nieuwsblad – Melle	Erfgoedcel Viersprong Land van Rode zoekt getuigen en archiefstukken
7 juni 2012	Het Nieuwsblad – Melle	Erfgoedcel Viersprong organiseert vorming 'Mondelinge geschiedenis'
22 juni 2012	De Beiaard	Erfgoedcel Viersprong neemt pendelaars Land van Rode onder de loep
22 juni 2012	Het Nieuwsblad – Melle	Beleg veilig bij de erfgoedbank
23 juni 2012	Het Nieuwsblad weekend	Viersprong lanceert erfgoedbank
23 juni 2012	Het Nieuwsblad – Dender	Viersprong lanceert erfgoedbank

23 juni 2012	Landskouterse Post	Erfgoedcel lanceert Erfgoedbank Land van Rode
23 juni 2012	Het Nieuwsblad – Dender	Na meer dan 20 jaar opnieuw een berenstoet
24 juni 2012	Het Nieuwsblad – Oosterzele	De erfgoedcel Viersprong Land van Rode lanceert een online beeldbank
27 juni 2012	Het Laatste Nieuws – Dender	Erfgoedbeeldbank Land van Rode online
29 juni 2012	De Beiaard	Erfgoedbank bundelt geschiedenis Land van Rode in Beelden
Juni 2012	Amsab-ISG Nieuwsbrief	Tracé Travak
6 juli 2012	Het Nieuwsblad – Oosterzele	Erfgoedbank Land van Rode zoekt oude foto's
11 juli 2012	Het Nieuwsblad – Melle	Denk aan de toekomst en laat je erfgoed digitaliseren
Juli 2012	Ons Gemeente – infoblad Oosterzele	Erfgoedcel brengt geschiedenis pendelaars in beeld
Juli 2012	Infomagazine Sint-Lievens-Houtem	Beleg uw erfgoed veilig op de Erfgoedbank
Juli 2012	Infomagazine Merelbeke	Beleg je erfgoed veilig op de Erfgoedbank
Juli 2012	Infomagazine Merelbeke	Pendelaars Land van Rode onder de loep
Juli 2012	Melina – Infoblad Melle	Pendelaars Land van Rode onder de loep
14 juli 2012	Het Laatste Nieuws – Gent-Wetteren	Automaat en internet maken erfgoed toegankelijker
23 juli 2012	Het Nieuwsblad – Dender	Prins Laurent ontdekt Houtemse Jaarmarkt
31 juli 2012	Het Nieuwsblad – Oosterzele	De erfgoedbankautomaat houdt halt in Oosterzele
2 augustus 2012	AVS	Reportage erfgoedbankautomaat in Oosterzele
3 augustus 2012	De Beiaard	Erfgoedbankautomaat houdt halt in Oosterzele
September 2012	Infomagazine Sint-Lievens-Houtem	Pendelaars Land van Rode onder de loep
September 2012	ETG Actua 22	De erfgoedcel Viersprong Land van Rode vraagt uw medewerking. Pendelaars Land van Rode onder de loep – Erfgoedcel brengt geschiedenis pendelaars in beeld
September 2012	GC De Kluize seizoensbrochure 2012-2013	Donderdag 22 november 2012, 19 uur: 'Van Franschmans en Walenmannen', vertelling door Dirk Musschoot
5 september 2012	Trage Wegen vzw nieuwsbrief	Dag van de Trage Weg, erfgoed troef!
13 september 2012	Het Nieuwsblad online	Walter Verdin in Erfgoedhuis Moortsele
16/09/2012	Het Nieuwsblad online	Start van de week van de mobiliteit
Oktober 2012	Infomagazine Melle-Melina	Walter Verdin in Erfgoedhuis Moortsele
Oktober 2012	Infomagazine Melle-Melina	Dag van de trage weg
Oktober 2012	Infomagazine Sint-Lievens-Houtem	Dag van de trage weg
Oktober 2012	De Gonde	Erfgoedbank en lezing Dirk Musschoot (TT)
Oktober 2012	Infomagazine Oosterzele-Onze Gemeente	Dag van de trage weg en Lezing Walter Verdin
Oktober 2012	Trage Wegen vzw programma Dag Trage Weg Vlaanderen	Actie in de kijker: Land van Rode
3 oktober 2012	De Streekkrant	Walter Verdin in Erfgoedhuis Moortsele

4 oktober 2012	Landskouterse Post	Ontvang 300 euro ondersteuning voor je erfgoedactiviteit
4 oktober 2012	Het Nieuwsblad online	Ontvang 300 euro ondersteuning voor je erfgoedactiviteit
5 oktober 2012	De Beiaard	Walter Verdin in Erfgoedhuis Moortsele
5 oktober 2012	De Beiaard	Dag van de Trage Weg
5 oktober 2012	Het Nieuwsblad online	Dag van de Trage Weg in het Land van Rode
7 oktober 2012	Landskouterse Post	Dag van de Trage Weg in het Land van Rode
10 oktober 2012	Het Nieuwsblad online	Dirk Musschoot vertelt over Franschmans en Walenmannen
12 oktober 2012	De Beiaard	Walter Verdin in Erfgoedhuis Moortsele
12 oktober 2012	De Beiaard	Dag van de trage weg
15 oktober 2012	Landskouterse Post	Tracé Travak op zoek naar de geschiedenis van het dagelijks leven
17 oktober 2012	Het Nieuwsblad online	Zondag 21 oktober is Dag van de Trage Weg
18 oktober 2012	Heemkundig Genootschap Land van Rode	Van Franschmans en Walenmannen. Dirk Musschoot vertelt
19 oktober 2012	De Beiaard	Ontvang € 300 voor je erfgoedactiviteit
19 oktober 2012	De Beiaard	Dag van de Trage Weg
Oktober 2012	Infomagazine Merelbeke	Dag van de Trage Weg
23 oktober 2012	Het Nieuwsblad online	Dag van de Trage Weg
26 oktober 2012	De Beiaard	Houtems Erfgoed wordt gedigitaliseerd
26 oktober 2012	De Beiaard	Wandelen en fietsen langs trage wegen
26 oktober 2012	De Beiaard	Meer weten over heemkunde
29 oktober 2012	Landskouterse Post	Dag van de Trage Weg
November 2012	Infomagazine Melle-Melina	Lezing Dirk Musschoot
November 2012	Infomagazine Sint-Lievens-Houtem	Lezing Dirk Musschoot
November 2012	Infomagazine Houtem Jaarmarkt	De Markt van mij
November 2012	Infomagazine Oosterzele	Lezing Dirk Musschoot Tracé Travak
November 2012	Infomagazine Oosterzele	Inspiratiesessies Tracé Travak
November 2012	TIC Tijdschrift voor industriële cultuur MIAT	Tracé Travak. Een proeftuin gemene geschiedenis
2 november 2012	De Beiaard	Erfgoeddag
November	Infomagazine Merelbeke	Lezing Heemkunde
November	Infomagazine Merelbeke	Inzamelmoment 5/11/2012
9 november 2012	De Beiaard	Houtem Jaarmarkt-De Markt van Mij
13 november	Het Nieuwsblad online	Groetjes vanop Houtem Jaarmarkt
23 november 2012	De Beiaard	Win 300 euro
30 november 2012	De Beiaard	Van Franschmans en Walenmannen
30 november 2012	De Beiaard	Laat je erfgoed digitaliseren
December 2012	Infomagazine Oosterzele	Ontvang €300 ondersteuning voor je erfgoeddagactiviteit
December 2012	Infomagazine Oosterzele	Laat je erfgoed digitaliseren
December 2012	Infomagazine Oosterzele	Inspiratiesessies tracé Travak
December 2012	Infomagazine Merelbeke	Inspiratiesessies Tracé Travak
December 2012	Infomagazine Melle-Melina	Inspiratiesessies Tracé Travak
	Infomagazine Merelbeke	Ontvang €300 ondersteuning voor je erfgoeddagactiviteit

4 december 2012	Het Nieuwsblad online	Samen op zoek naar de geschiedenis van het dagelijks leven. Inspiratiesessie Tracé Travak op maandag 10 december
6 december 2012	Roadskouterse Post	Inspiratiesessie Tracé Travak 10/12
December 2012	Infomagazine Melle	Laat je erfgoed digitaliseren

